

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 238 โรงเรียนทั้งสิ้น 3,617 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้
  - 2.1 แบ่งประชากรครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยกระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ 8 อำเภอ ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster)
  - 2.2 จากประชากรในแต่ละอำเภอ จำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะแบบชั้นภูมิ (Stratified)
  - 2.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน
  - 2.4 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามอำเภอและขนาดโรงเรียนตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ประชากรครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน				กลุ่มตัวอย่างครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
ละหานทราย	39	217	372	628	4	21	36	61
โนนดินแดง	13	68	118	199	1	7	11	19
ปะคำ	29	49	250	328	3	5	24	32
เฉลิมพระเกียรติ	36	86	185	307	4	8	18	30
นางรอง	137	262	611	1,010	13	25	59	97
โนนสุวรรณ	11	43	129	183	1	4	13	18
หนองกี่	74	142	337	553	7	14	33	54
หนองหงส์	75	149	185	409	7	15	18	40
รวม	414	1,016	2,187	3,617	40	99	212	351

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) โดยให้ท่านเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริง

ตัวอย่าง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ขนาดโรงเรียน

- ( ) ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- ( ) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)
- ( ) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ลักษณะคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญ ของผู้นำในยุคปัจจุบัน 5 ด้าน แบ่งระดับตามความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม โดยในแต่ละด้านมีจำนวนข้อ ดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์	จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านความรับผิดชอบ	จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านการตัดสินใจ	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร	จำนวน 8 ข้อ
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	จำนวน 12 ข้อ

ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 มีเกณฑ์ในการให้น้ำหนักของคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการค้นคว้าเกี่ยวกับ ทฤษฎี แนวคิด หลักการ ตลอดจนคุณลักษณะผู้นำที่ดีของผู้บริหาร โรงเรียน
- 2.2 นำข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบและแก้ไข เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพ และปัญหา

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

2.4.1 นายวีระศักดิ์ สมานชาติ วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านถาวร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3

2.4.2 นางสาวเสนาะ วงษ์จันทร์ วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านถาวร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3

2.4.3 นางสมนึก ปิ่นเพชร วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองมดแดง (ราษฎร์ประสิทธิ์วิทยาคม) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและ เสนอให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.9851 ซึ่งมีค่าสูงและผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

2.7 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพื่อนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนุริรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือ ขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการวิจัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
3. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้วยตนเอง กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมดผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 351 ฉบับ เก็บรวบรวมกลับคืนมาได้ 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
  2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
  3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
  4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละประกอบคำอธิบาย
2. การศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายและการจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 163)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ดังสูตรต่อไปนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2545 : 106 – 108)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F-distribution
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนในกลุ่ม

3.2 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้ว จะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการเซฟเฟอ (Scheffe) ดังสูตรต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 248-249)

$$CV_d = \sqrt{(k-1)(F^*)(MS_{within})\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square within Group ที่คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n_1, n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม